

Pré-verkenning Natuurlijke Achteroevers IJsselmeergebied en Ecologische waterkwaliteit Zuidelijke Randmeren

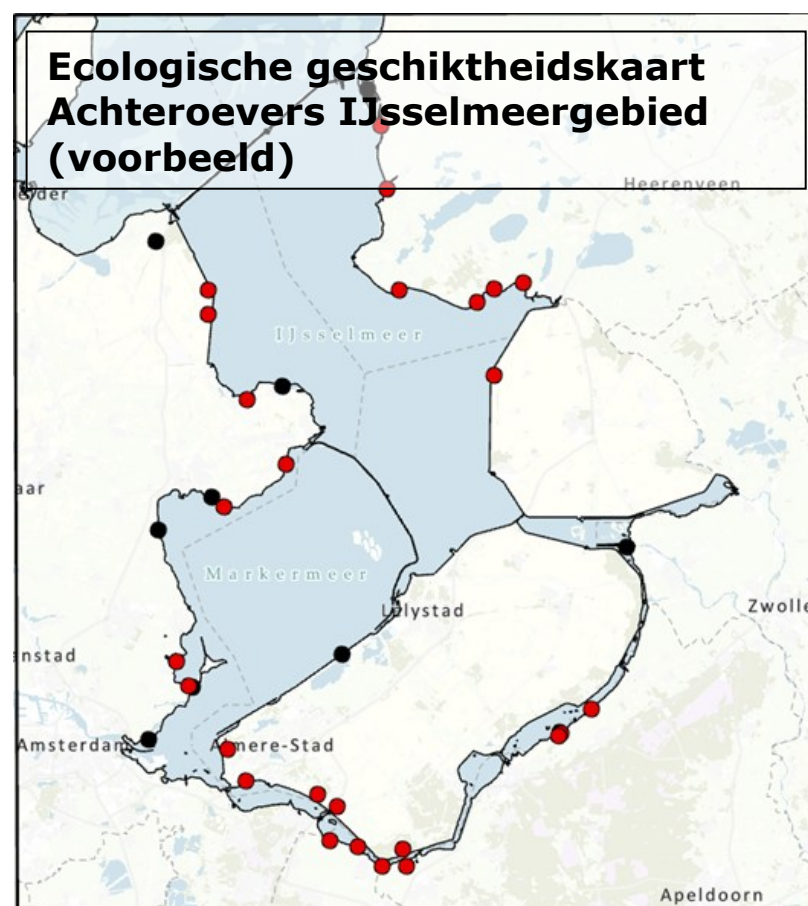
Aanbestedende organisatie:
Contactpersoon project:
Partners:

Rijkswaterstaat Midden NL
Mark Wets (06-27 401 947)
Blauwe Hart & Gastvrije Randmeren

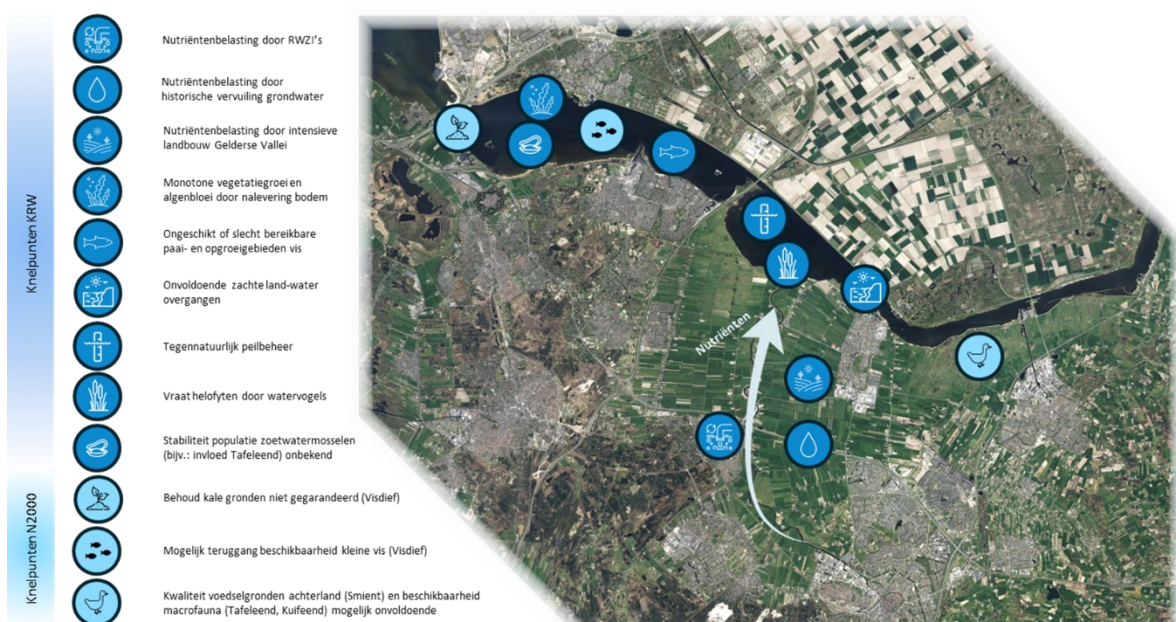
Achteroevers

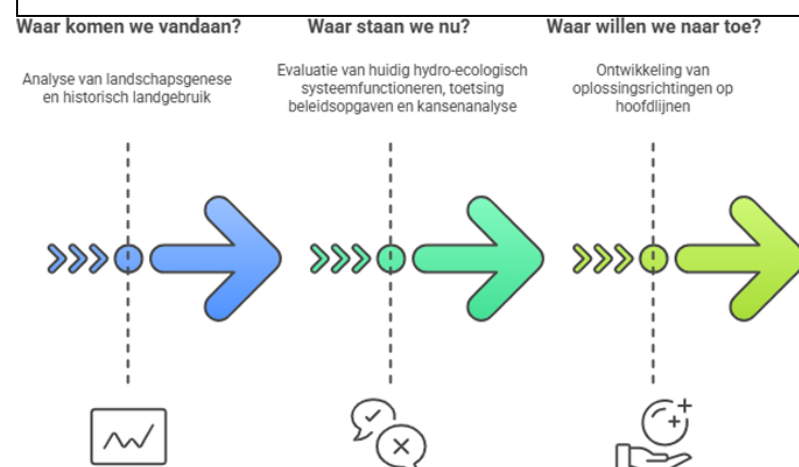
Ecologische geschiktheidskaart Achteroevers IJsselmeergebied (voorbeeld)

Knelpunten Zuidelijke Randmeren

Systeemanalyse: LESA Zuidelijke Randmeren

Doelbereik

In deze preverkenning wordt onderzocht:

- Waar natuurlijke achteroevers kunnen bijdragen aan de PAGW-doelen in het IJsselmeergebied;
- Wat oplossingsrichtingen zijn voor verbetering van de ecologische waterkwaliteit en versterking van de natuurkwaliteit in de Zuidelijke Randmeren

Voor de Zuidelijke Randmeren betekent dit:

- ✓ Het vergroten van het systeembegrip en het identificeren van knelpunten resulterend in een Landschappelijk Ecologisch Systeem Analyse (LESA).
- ✓ Het opstellen van mogelijke systeemmaatregelen om te komen tot vervolgsenario's voor aanpak van de problematiek in de Zuidelijke randmeren.

Voor de Achteroevers betekent dit:

- ✓ Het opleveren van een **Ecologische Geschiktheidskaart** waarin opgenomen de ecologisch meest geschikte gebieden om achteroevers te realiseren

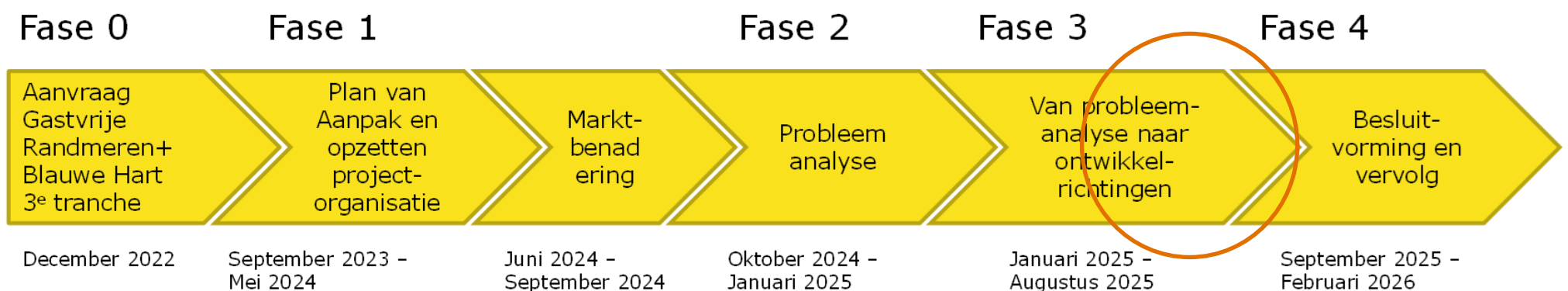
Het schetsen van scenario's voor een mogelijk vervolgproject is de beoogde uitkomst van de preverkenning.

In Q1 2026 volgt besluitvorming binnen PAGW en start mogelijk een aanbesteding voor een vervolg (MIRT-Verkenning).

Locatie (plaats een kaartje/foto en duiding locatie op onderstaande kaart van NL)

Huidige fase project:

Planning aanbesteding & uitvoering:

Mogelijk na de zomer 2026

Totaal bedrag project

10-20 miljoen

Fase uitbesteding

1-10 miljoen

Gevraagd specialisme:

- Ervaring met PAGW(-verkenningen)
- Vast team met ervaring en kennis van IJsselmeergebied

Naam project: Dynamisering Zeereep Terschelling
Aanbestedende organisatie: Staatsbosbeheer
URL website: www.boschplaat.nl/en
Contactpersoon project: Mark van den Anker

Doelbereik

Het herstellen van de natuurlijke dynamiek op de Boschplaat Terschelling door het aanbrengen van een viertal kerven en een Washovercomplex.

Locatie

Huidige fase project: Contractvoorbereiding

Planning aanbesteding & uitvoering: Aanbesteding sep '25 – mei '26; Uitvoering 2026-2029

Totaalbedrag project

12 miljoen

Fase uitbesteding

5-10 miljoen

Gevraagd specialisme:

- Onderzoeken, vergunningsaanvragen, ontwerpwerkzaamheden
- Grootschalig grondverzet > 500.000 m³
- Ecologische en duurzame uitvoeringswijze

Specifieke vragen aan de markt:

1. Staatsbosbeheer zoekt een Opdrachtpartner voor de nadere uitwerking en realisatie van het project en kiest voor een 2Fasen aanpak om de samenwerking vorm te geven
2. Staatsbosbeheer zoekt naar mogelijkheden voor de duurzame uitvoering van het project

Verbetering Ecologische Waterkwaliteit Friese IJsselmeerkust

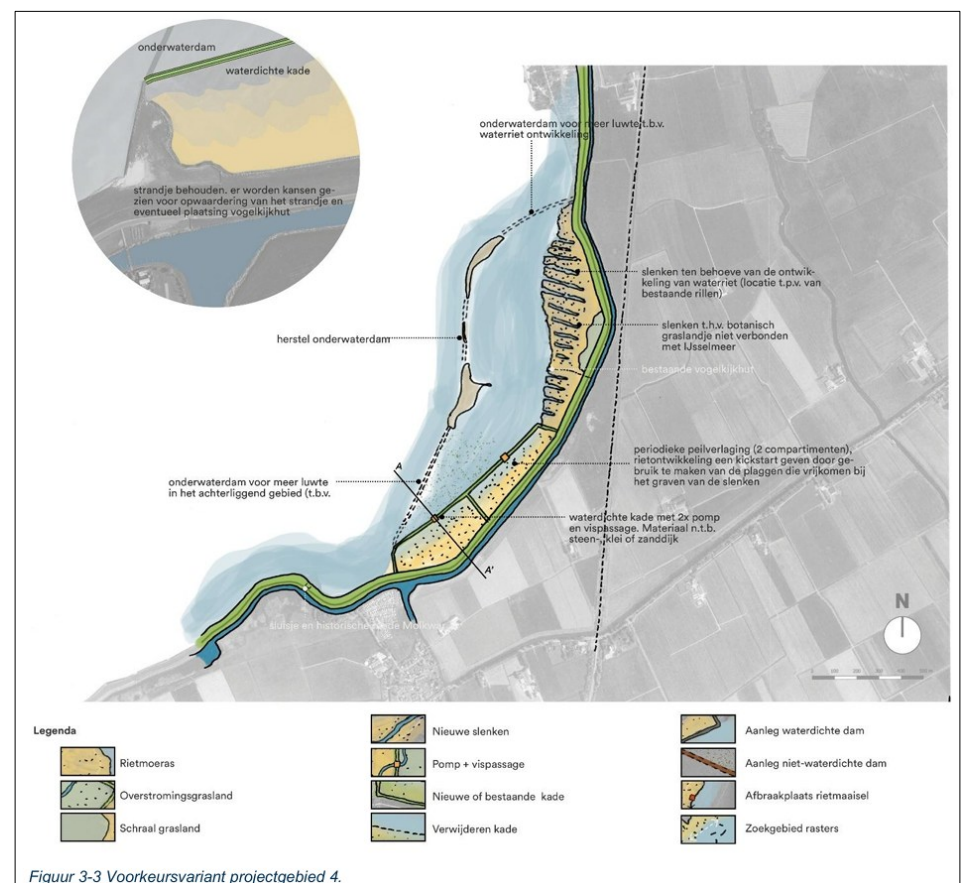
Aanbestedende organisatie:
Contactpersoon project:
Partners:

Rijkswaterstaat Midden NL
Mark Wets (06-27 401 947)
It Fryske Gea, Provincie Fryslan

Zoekgebieden FIJK tbv Voorkeursalternatief

Voorkeursvariant

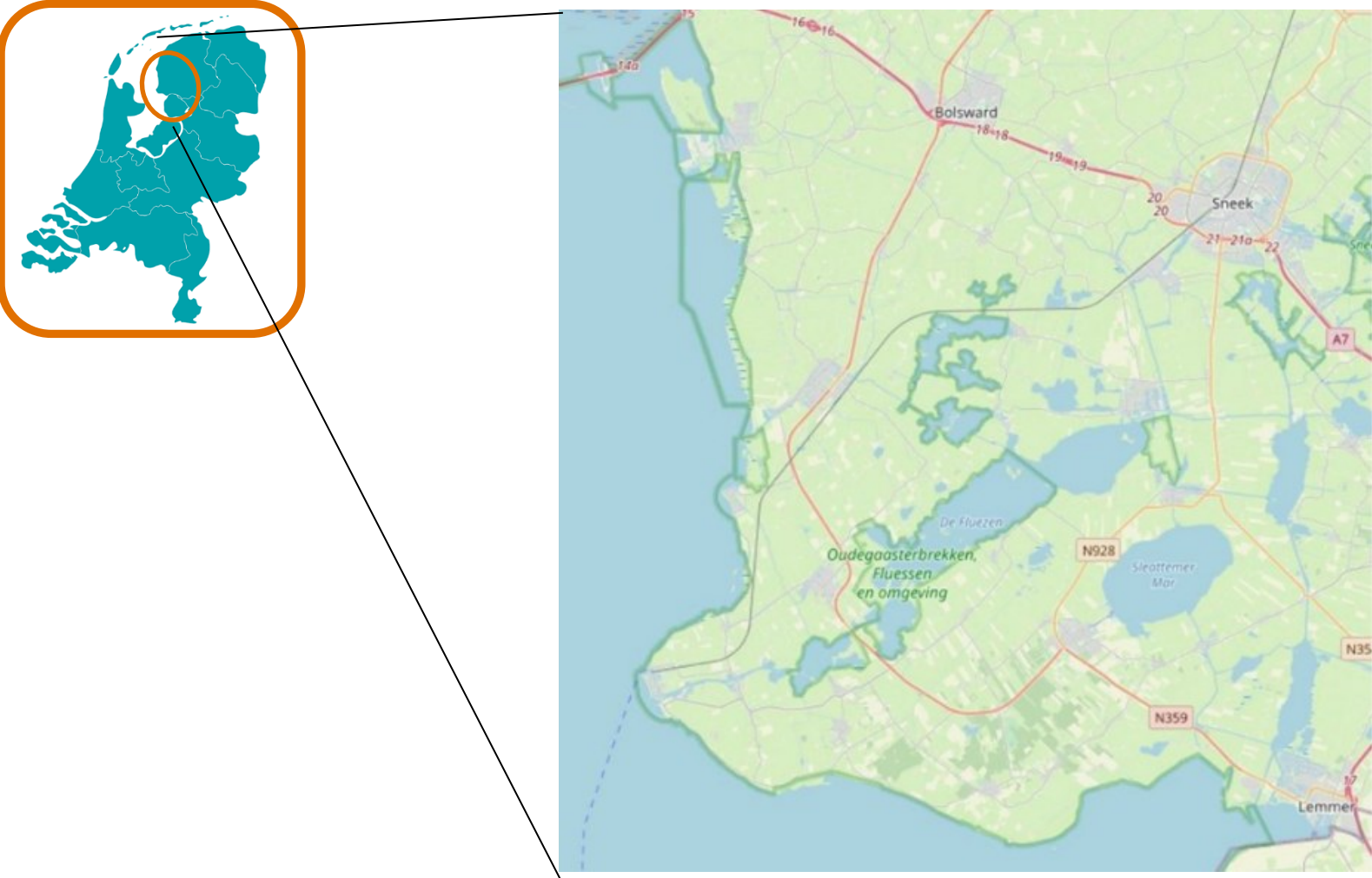
Doelbereik

In deze MIRT-verkenning wordt het voorkeursalternatief in beeld gebracht, inclusief een P50-kostenraming van de maatregelen.

Doelbereik wordt vooral gerealiseerd door inrichten van luwe zones, natuurlijk peilgebieden, onderwaterstructuren (zoals onderwaterbos) en het terugbrengen van waterriet.

Natuurbeheerder It Fryske Gea is beheerder van de 9 zoekgebieden, die op een uitzondering na in bezit zijn van het Rijk.

Locatie

Huidige fase project	: MIRT-verkenning
Voorkeursalternatief	: gereed maart 2026.
Voorkeursbeslissing	: voor de zomer 2026.
Planning aanbesteding MIRT-Planuitwerking:	: september 2026

Totaal bedrag project	Fase uitbesteding
10-20 miljoen	<1 miljoen

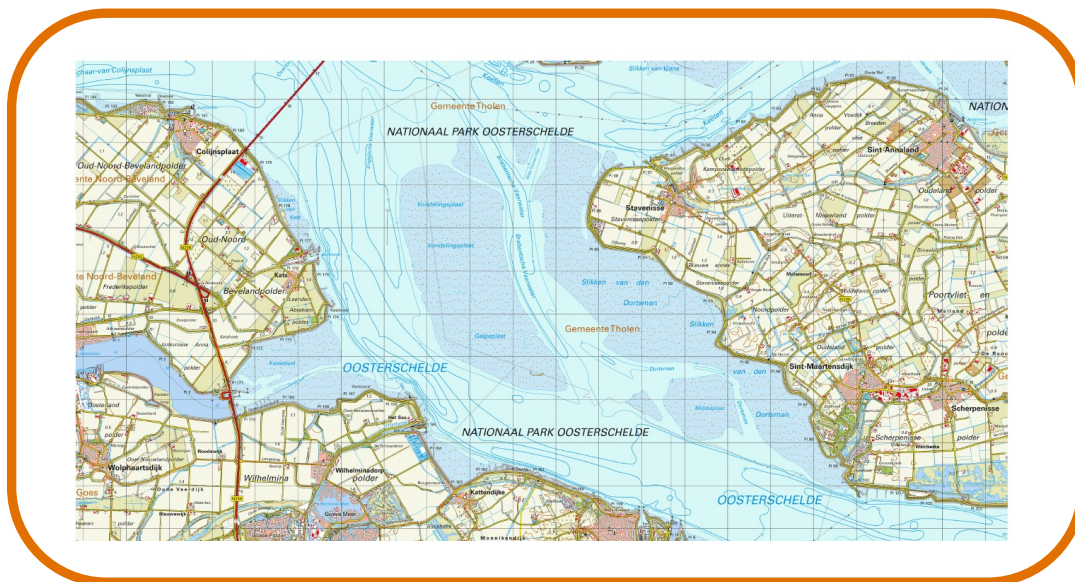
- Gevraagd specialisme:
- Ervaring met PAGW(-planuitwerking/realisatie)
 - Vast team met ruime ervaring en kennis van het IJsselmeergebied

<https://www.rijkswaterstaat.nl/water/projectenoverzicht/oosterschelde-zandsuppletie-galgeplaat-en-slikken-van-dortsman>

Doelbereik

- De Galgeplaat en slikken van den Dortsman in de Oosterschelde zijn een belangrijke plek voor vogels en zeehonden.
- De platen en slikken zijn sinds de aanleg van de Oosterscheldekering echter steeds kleiner geworden.
- Door de aanleg van de Oosterscheldekering is er minder stroming. Daardoor komt minder zand terug op de platen dan ze kwijtraken.
- Door zand aan te brengen (suppletie) blijven de Galgeplaat en slikken behouden als belangrijke plek voor vogels en zeehonden.

Huidige fase project: Voorbereiding uitvoering
Planning aanbesteding & uitvoering:
Publicatie oktober 2025
Uitvoering tussen najaar 2026 & voorjaar 2027

Totaal bedrag project

10-50 miljoen

Gevraagd specialisme:

- Zand nauwkeurig suppleren in intergetijdengebied
- Minimaliseren van vertroebeling bij zand suppleren

Specifieke vragen aan de markt:

1. In winterperiode, groot volume aan zand en slib, veilig winnen vervoeren en suppleren.
2. Werken in een Nationaal Park aan een Natura2000 opgave.
3. Aandacht voor omgeving (o.a. Mosselsector) vraagt goede voorbereiding en samenwerking.

Naam project: PAGW Gelderse Poort
Aanbestedende organisatie: Rijkswaterstaat
Contactpersoon project: Renier Koenraadt
Partners: RVO, Staatsbosbeheer en provincie Gelderland

Doelbereik

In splitsingspuntengebied Gelderse Poort streven we naar een robuust en toekomstbestendig rivierecosysteem dat samengaat met een krachtige economie door verbetering van de ecologische waterkwaliteit en versterking van de riviernatuur.

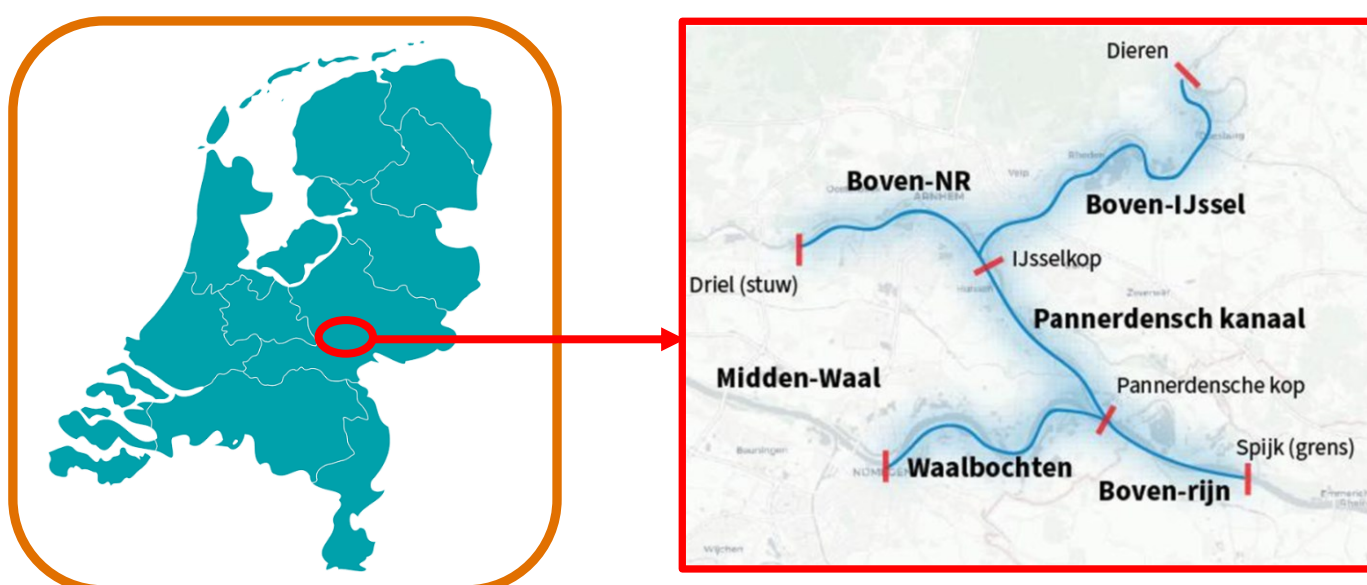
We doen dat op basis van **vier leidende ontwerpprincipes**:

1. Herstel relatie tussen het zomerbed van de rivier en de uiterwaarden (meer en langer inunderen)
2. Geef sedimentatie en erosie meer ruimte door uiterwaarden regelmatig te 'verjongen', zodat:
 - a. stabiele levensgemeenschappen ontstaan;
 - b. KRW- en N2000 doelen blijvend behaald worden;
3. Versterk de relatie tussen de rivier en de (binnendijkse) omgeving;
4. Kijk bij ingrepen naar het DNA van de rivier (vorm, maat en schaal die passen bij het systeem).

Met deze principes streven we naar:

- Natte en vochtige omstandigheden voor levensgemeenschappen die ervan afhankelijk zijn.
- Grotere gebieden, betere verbindingen en rustige voortplantingsplaatsen (dichte oobossen, eilanden) voor:
 - soorten hoger in de voedselketen (Zeearend, Purperreiger, Zwarte ooievaar) en,
 - slecht migrerende soorten (dagvlinders, sommige amfibieën als Boomkikker).
- Overstromingsvlaktes voor een betere ecologische waterkwaliteit.
- Beleefbare en toegankelijke natuur langs de rivieren, in relatie tot de stedelijke omgeving (Nijmegen, Arnhem, Zevenaar en Doesburg).
- Robuuste natuur voor groeiende vrijetijdseconomie.

Voor het realiseren van deze doelen werken we nauw samen met het **programma Ruimte voor de Rivier 2.0**. Voor de Gelderse Poort loopt een gebiedsuitwerking, waarin voorgenomen beleidskeuzes over de bodemligging van de rivieren en de verdeling van hoge en lage afvoeren over de Waal, Nederrijn/Lek en IJssel regionaal en lokaal worden getoetst.

Huidige fase project: Start verkenningen voor deelprojecten Roswaard en Kandia

Planning aanbesteding & uitvoering: 2028 - 2030

Totaal bedrag project
< € 1 miljoen

Fase uitbesteding
€ 1-5 miljoen

Gevraagd specialisme:

- Techniek
- Ecologie
- Ontwerp
- Kostenramingen
- Vergunningen

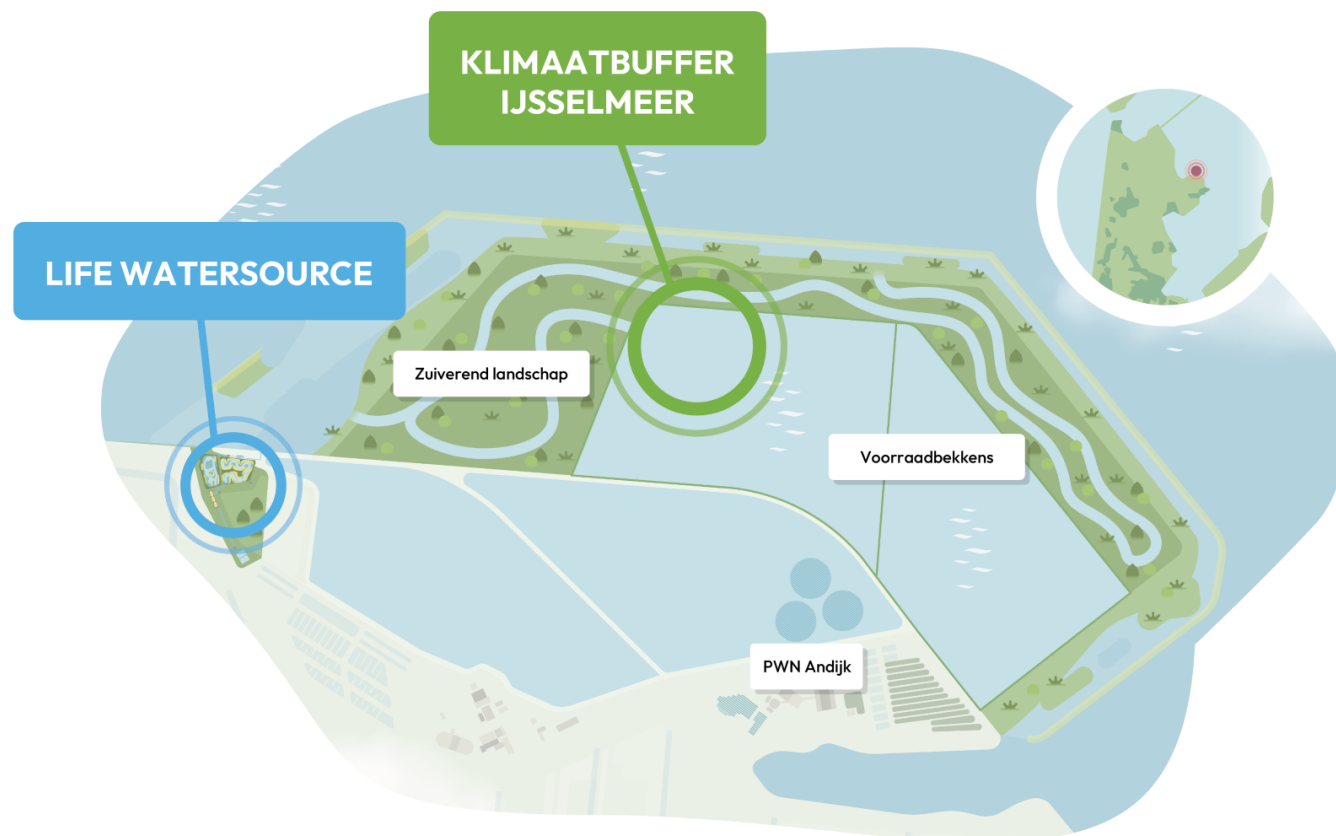
Specifieke vragen aan de markt voor de Roswaard:

1. Technisch ontwerp (SO, VO, DO en UO) voor een doorlaatconstructie zomerkade (verbinding uiterwaard & Pannerdens kanaal;
2. Opstellen Ontwerp inrichtingsplan (SO, VO, DO en UO) inclusief kostenramingen;
3. Begeleiding vergunningstraject Omgevingswet;
4. Hydrologische modellenstudies grondwatereffecten en grondwatermonitoring
5. Natuuronderzoeken;

Naam project: Klimaatbuffer IJsselmeer
Aanbestedende organisatie: Drinkwaterbedrijf PWN
URL website: www.pwn.nl/klimaatbuffer-ijsselmeer
Contactpersoon project: Tobias van Dijk

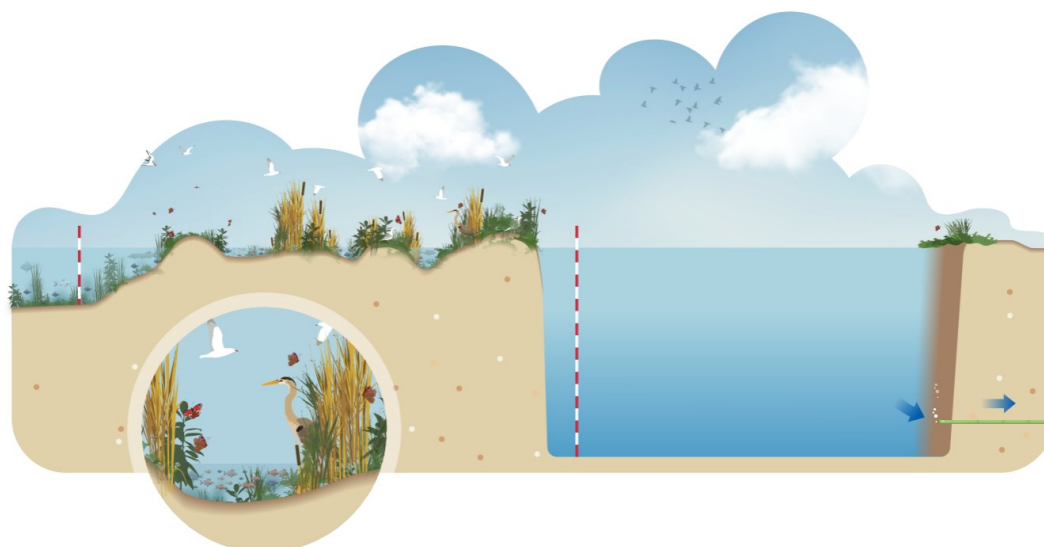

PAGW
Werken aan een
levende delta

De Klimaatbuffer in het kort

- 150 ha nieuwe natuur, dat zijn zo'n 225 voetbalvelden
- Een watervoorraad van 50 dagen, zo'n 2000 olympische zwembaden
- Zachte land-waterovergangen voor een robuuster IJsselmeer
- Aanleg tussen 2029 en 2032
- Aan de rand van het PWN-terrein bij Andijk

Doelbereik

Om ook in de toekomst voldoende en betrouwbaar drinkwater te kunnen maken, wil PWN de Klimaatbuffer IJsselmeer aanleggen. Een water zuiverend natuurgebied van 150 hectare met 100 hectare nieuwe voorraadbekkens. Zo hebben we straks voor 50 dagen water van goede kwaliteit op voorraad om drinkwater van te maken.

Door nieuwe voorraadbekkens aan te leggen kan PWN selectief water innemen als de kwaliteit goed is en van haar grotere voorraad gebruikmaken als de kwaliteit van het IJsselmeer tijdelijk niet goed genoeg is. Zo hoeven we veel minder vaak te spoelen waardoor er meer zoet water beschikbaar is voor andere gebruikers. Om de ecologie in het IJsselmeer te versterken legt PWN aan de randen van de Klimaatbuffer IJsselmeer 100-200 hectare geleidelijke land-waterovergangen aan. In het zuiverend natuurgebied hanteert PWN daarnaast zo veel mogelijk een natuurlijk peil. PWN legt dus nieuwe natuur aan boven water, maar versterkt ook haar belangrijkste bron onder water. Door het water voor te zuiveren door een natuurlijk landschap voordat het in de voorraadbekkens terecht komt, zijn er minder chemicaliën nodig om van dit water drinkwater te maken. Zo verlaagt PWN haar CO2-uitstoot in het zuiveringsproces.

Het hoofddoel is: het maken van een robuuste, duurzame en ecologisch waardevolle Klimaatbuffer die bijdraagt aan betrouwbare drinkwatervoorziening en veerkrachtige natuur.

1. Door nieuwe voorraadbekkens aan te leggen maken we onze zoetwaterbuffer 10 keer groter dan nu. We nemen water in uit het IJsselmeer als de kwaliteit goed is en maken van de grotere voorraad gebruik als de kwaliteit van het IJsselmeer tijdelijk niet goed genoeg is. Dit noemen we een strategische watervoorraad.
2. Om de ecologie in het IJsselmeer te versterken legt PWN niet alleen natuur aan boven water. Aan de randen van de Klimaatbuffer IJsselmeer legt PWN 100-200 hectare geleidelijke land-waterovergangen aan, dit is goed voor het ecosysteem. Zo is er ruimte voor planten en dieren boven én onder water. Planten en dieren onder water verbeteren de waterkwaliteit, dit maakt het IJsselmeer robuuster.
3. Door het water voor te zuiveren door een natuurlijk landschap voordat het in de voorraadbekkens terecht komt, nemen we water van betere kwaliteit in dan nu het geval is. Daardoor zijn er minder chemicaliën nodig om van dit water drinkwater te maken. Zo verlaagt PWN haar CO2-uitstoot en verduurzamen we het zuiveringsproces.

Locatie

Huidige fase project: Planfase

Planning aanbesteding & uitvoering:

- Aanbesteding: Q2 2028 t/m Q2 2029
- Realisatie: Q3 2029 – medio 2031

Totaal bedrag project
>50 miljoen

Fase uitbesteding
>50 miljoen

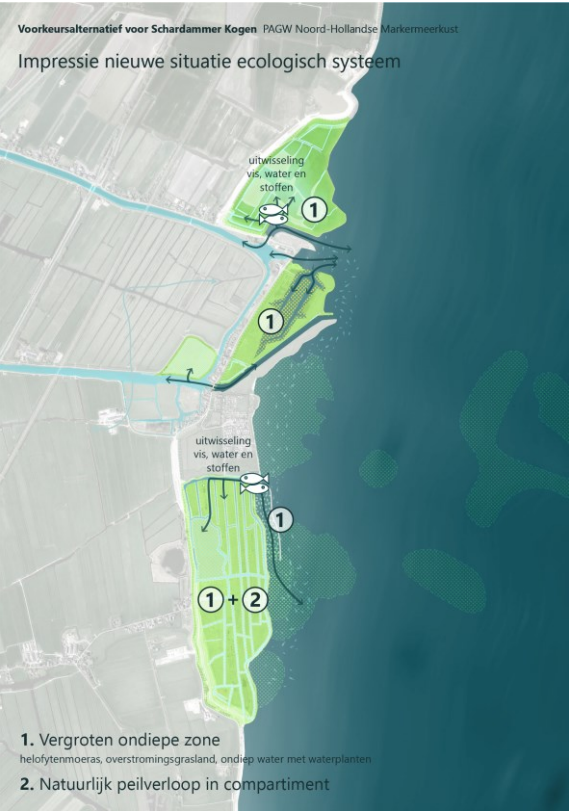
Gevraagd specialisme:

- Effectenstudies
- Uitvoeringskennis aanleg waterbekkens
- Aanleg en instandhouding natuur

Specifieke vragen aan de markt:

1. Uitvoerbaarheid aanleg waterbekken en natuur.
2. Onderhoudbaarheid natuurvriendelijke oevers en natuurgebieden.
3. Interesse en beschikbaarheid.

Naam project: Noord-Hollandse Markermeerkust
Aanbestedende organisatie: RWS-MN/GPO
Contactpersoon project: Ruud van Boom

Het project

Het project Noord-Hollandse Markermeerkust heeft als doel om de robuustheid van het ecosysteem te versterken door middel van het verbeteren en creëren van leefgebieden voor vogels en vissen. Het project draagt daarmee bij aan een sterker ecosysteem van het Markermeer, dat beter bestendig is tegen veranderingen in het klimaat en waar ruimte is voor maatschappelijk en economisch gebruik. Het project heeft ook als doel om een positieve bijdrage te leveren aan het behalen van de instandhoudingsdoelen voor N2000, de KRW-normen en bij te dragen aan een toekomstbestendig ecosysteem voor het Markermeer-IJmeer In de MIRT-verkenning zijn voor zes locaties langs de kust tussen Amsterdam en Enkhuizen samenhangende maatregelen ('locatievarianten') onderzocht. Hierin zijn vier kansrijke en effectieve locatievarianten naar voren gekomen die positief zullen bijdragen aan PAGW-doelbereik in het Markermeer (zie figuur). Dit zijn de locaties Kinselbaai, De Nes, Schardammer Kogen en Uiterdijk.

Kinselbaai

In de Kinselbaai wordt helofytenmoeras en ondiep water met ondergedoken waterplanten ontwikkeld. Daarnaast wordt de Kinselbaai verbonden met het naastgelegen natuurgebied IJwind. Dit gebied volgt het peil van het Markermeer.

De Nes

In en nabij buitendijkse polder de Nes wordt helofytenmoeras, overstromingsgrasland en ondiep water met ondergedoken waterplanten ontwikkeld, waarbij het voorland verbonden wordt met het Markermeer. In en nabij buitendijkse polder de Nes wordt helofytenmoeras, overstromingsgrasland en ondiep water met ondergedoken waterplanten ontwikkeld, waarbij het voorland verbonden wordt met het Markermeer.

In de Nes zal een natuurlijk peilverloop worden nagebootst.

Schardammer Kogen

In en nabij de Schardammer Kogen wordt helofytenmoeras, overstromingsgrasland en ondiep water met ondergedoken waterplanten ontwikkeld, waarbij de kogen verbonden worden met het Markermeer. In de Oosterkoog is sprake van gereguleerd natuurlijk peilbeheer, in de Floriskoog is sprake van een open verbinding met het Markermeer. De Rietkoog volgt zijn eigen peildynamiek en wordt met een vispassage verbonden met het Markermeer. De kleine Koog wordt bereikbaar gemaakt voor vis.

Uiterdijk (reserve locatie voor realisatie)

De locatie Uiterdijk wordt als locatie meegenomen in de planning- en studiefase, voor het geval één van de andere locaties niet (geheel) gerealiseerd kan worden of de locatievariant toch te realiseren is binnen het beschikbaar budget. Daarvoor kan circa 15 hectare helofytenmoeras, overstromingsgrasland en ondiep water met ondergedoken waterplanten worden ontwikkeld in en nabij Uiterdijk.

Huidige fase project: Overgang van verkenningsfase naar planuitwerkingsfase.

Aanbestedingsproces planuitwerking : start Q2 2026.

Aanbestedingsproces voor de realisatie : start Q4 2028.

(Mogelijke combinatie van beide processen wordt nog onderzocht)

Totaal bedrag project

10-50 miljoen

Fase uitbesteding

(afhankelijk van mogelijke combinatie)

1-50 miljoen

Gevraagd specialisme o.a.:

- aquatisch ecologie en natuurbeheer
- (geo)hydrologie
- waterbouwkundige werken en vismigratievoorzieningen
- waterbodempkwaliteit en grondstromen

Specifieke vragen aan de markt:

1. Welke partijen zijn geïnteresseerd in het project (planstudie en realisatie)?
2. Is een marktconsultatie ter zijner tijd wenselijk?

Naam project: PAGW MIRT Oostvaardersoever

Aanbestedende organisatie: RWS

Website: www.oostvaardersoever.nl

Partners: Provincie Flevoland, Staatsbosbeheer, gemeenten Almere en Lelystad, Waterschap Zuiderzeeland en Flevo-Landschap

PAGW

Werken aan een
levende delta

Doelbereik

Oostvaardersoever is een project waar meer en moeras elkaar gaan voeden, vinden én versterken. Een unieke plek in Flevoland waar -hoe pril ook- nieuw leven ontluikt en dankzij innovatieve waterverbindingen een veilig en veerkrachtig merengebied ontstaat. Het water stroomt en verbindt. Dit zorgt voor uitwisseling van stoffen en vissen. De versterking van de natuur vergroot de beleefbaarheid van het gebied voor Flevolandse. Oostvaardersoever versterkt het ecosysteem, de landschappelijke afwisseling en vergroot de aantrekkelijkheid voor mens, plant en dier!

Locatie

Huidige fase project: planning- & studiefase

Start aanbesteding planning- & studiefase in september 2025

Verwachte aanbesteding uitvoering 2029/2030

Totaal bedrag project

>50 miljoen

Fase uitbesteding

1-10 miljoen

Gevraagd specialisme (niet uitputtend):

- Integraal ontwerpleider
- Landschapsarchitect
- (Aquatisch) ecooloog
- Omgevingsjurist
- Waterveiligheid, Waterbouw, Waterkwaliteit en -kwantiteit, Grondstromen,...

Specifieke vragen aan de markt:

1. Vooraankondiging vanuit het project voor aanbesteding adviesdiensten planning- en studiefase.

PAGW Toekomstbestendig Lauwersmeer

AANBESTEDENDE ORGANISATIE: Waterschap Noorderzijlvest

WEBSITE: <https://www.noorderzijlvest.nl/toekomst-lauwersmeergebied>

CONTACT: lauwersmeer@noorderzijlvest.nl

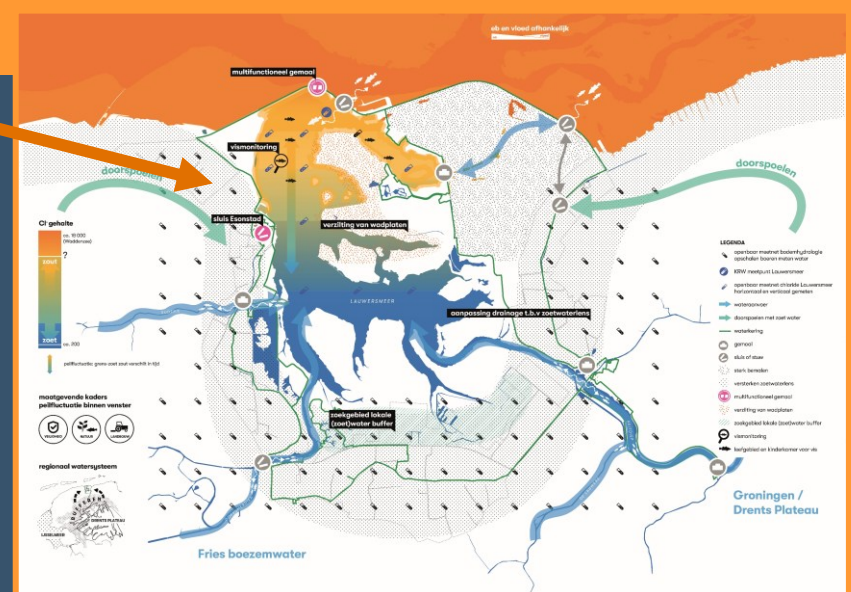
PARTNERS: Waterschap Noorderzijlvest, Provincie Groningen, Rijkswaterstaat Noord-Nederland, Staatsbosbeheer, Rijksdienst voor Ondernemend NL(RVO).

DOEL

Het onderbouwen en voorbereiden van de realisatie van een voorkeursalternatief voor het herstellen van een natuurlijke overgang tussen zoet- en zoutwater tussen Waddenzee en Lauwersmeer voor 2033. Het gaat om het creëren van een meer open verbinding tussen het meer en de zee en brakwaterzones in het Lauwersmeer. Zorgvuldige en doelgerichte samenwerking met de samenwerkende overheden en beheerders, en participatie van belanghebbenden in het gebied speelt een centrale rol in het project. Om zo de verschillende belangen zorgvuldig af te wegen, waaronder die van natuur- en waterkwaliteit, waterveiligheid en voldoende zoetwater voor de landbouw.

PLANNING AANBESTEDING EN UITVOERING:

Hiervoor realiseren we in 2025-2026 een meetnet chloride. Om meer inzicht te krijgen in de dynamiek van zout en zoet water in het Lauwermeer en de omliggende landerijen. Ook ontwikkelen we het ecologische streefbeeld (2025/26) als bouwsteen voor de variantenstudie naar een zoet zout overgangsgebied Lauwersmeer-Waddenzee (2026-28).

FASE PROJECT: Onderzoek

Totaal bedrag project

<1 miljoen
1-10 miljoen

Fase uitbesteding

<1 miljoen

GEZOCHT SPECIALISME/SPECIFIEKE VRAGEN AAN DE MARKT:

- Ecologisch adviesbureau voor begeleiding bij het Ecologisch Streefbeeld Zoet-Zout overgang (offertetraject loopt)
- Realisatie meetnet: ontwerp(kennis) specifieke meetpunten langs de randen oppervlaktewater (marktbenadering volgt eind 25/begin 26)
- Specialisme / producten Verkenning zoet-zout: Ecologie, Water, Dashboard model/data en proces (marktbenadering volgt in 2026)

Naam project:
Vis- en Verziltingsmaatregelen, Den Oever
Aanbestedende organisatie: RWS-MN/GPO
Contactpersoon project: Ruud van Boom

PAGW
Werken aan een
levende delta

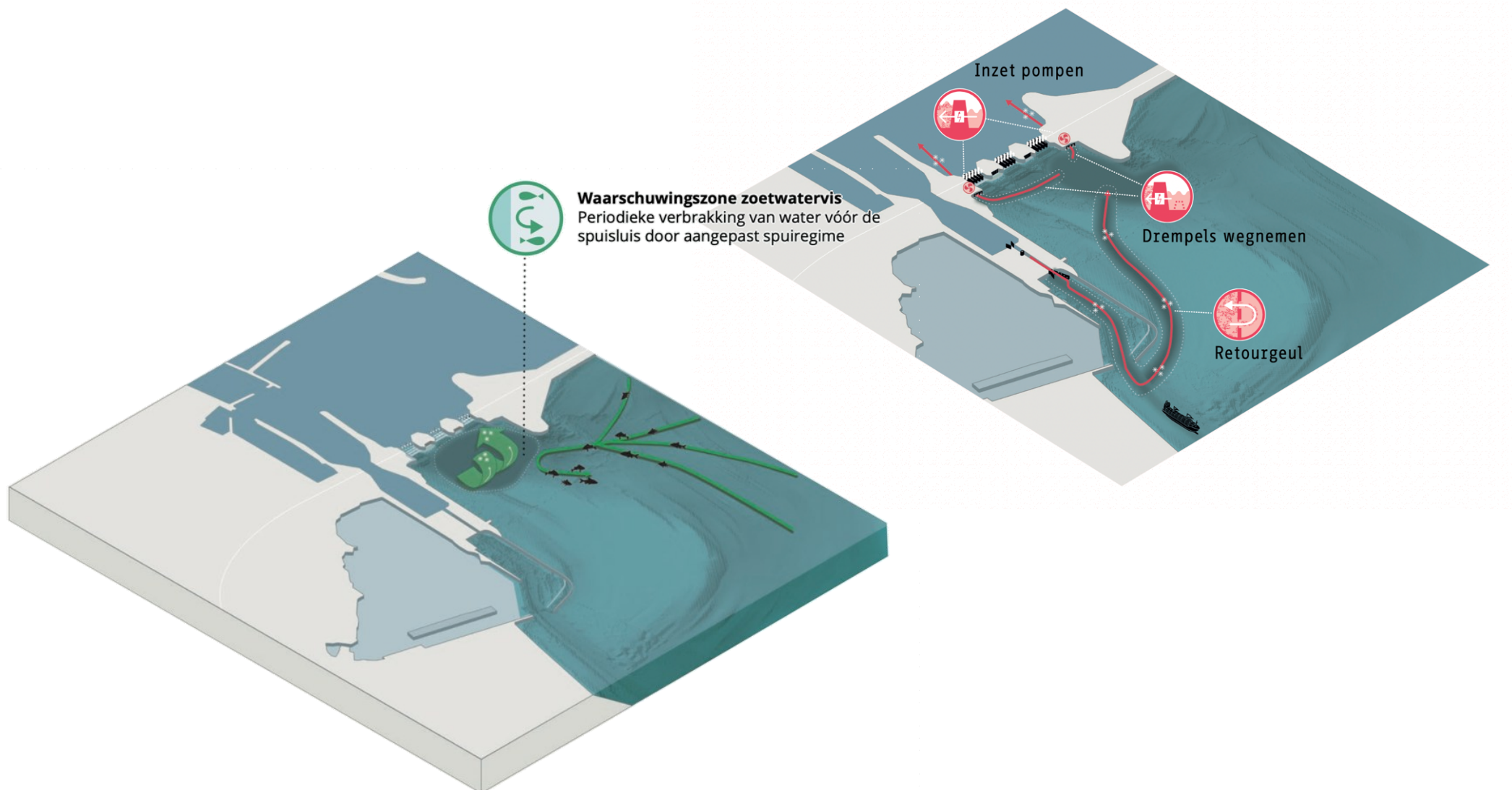
Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

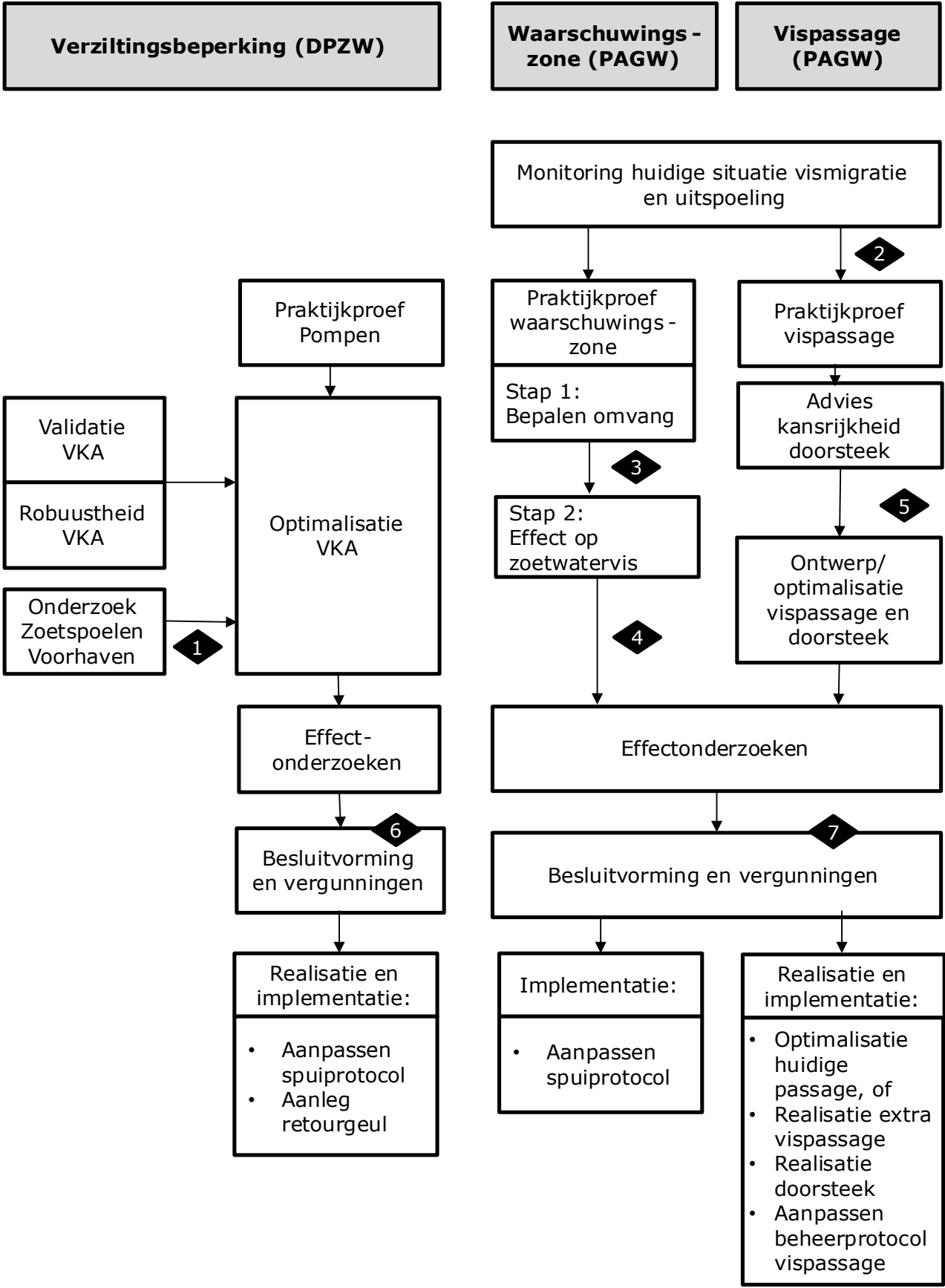

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Project

In het project vis- en verziltingsmaatregelen Den Oever worden ecologische maatregelen en maatregelen ter voorkoming van verzilting rond het sluizencomplex Den Oever gezamenlijk uitgewerkt.

Verzilting

In 2021 is het Deltaplan Zoetwater fase 2 vastgesteld, waarin een budget is gereserveerd voor maatregelen voor het beperken van de (externe) verzilting op de spuisluizen bij den Oever (Afsluitdijk). De mogelijkheden hiervoor zijn uitgewerkt als onderdeel van de Variantenstudie Den Oever. In juni 2024 is besloten in te stemmen met de verdere uitwerking van de aanleg van een retourgeul, inzet van pompen en aanpassing van de ontgrondingskuil. Hiermee wordt niet alleen bijgedragen aan beheersing van zoutindringing bij de spuisluizen, maar ook bij de schutsluis. Hiervoor is €26,6 mln toegekend.

Ecologie

In de Variantenstudie Den Oever is in opdracht van DGWB ook onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor het maken van een ecologische zoet-zoutovergang bij Den Oever. In juni 2024 is een aanvullende Voorkeursbeslissing (op de VKB PAGW Wieringerhoek) genomen waarmee een PAGW-budget van 15 miljoen euro gereserveerd is voor de verdere uitwerking van twee maatregelen:

1. Een waarschuwingszone ter voorkoming van uitspoeling van zoetwatervis van het IJsselmeer naar de Waddenzee.
2. De optimalisatie van de bestaande vispassage tussen Waddenzee en IJsselmeer (gelegen tussen de Voorhaven van de schutsluis en de Zuiderhaven) om vismigratie te verbeteren.

De planuitwerkingsfase voor de vis- en verziltingsmaatregelen worden in één project uitgevoerd. Hierdoor kan gekeken worden naar slimme combinaties van maatregelen voor vis en verzilting, gecombineerde inkoop kan efficiënter zijn en raakvlakken tussen de verschillende benodigde praktijkproeven kunnen binnen het team en de hiervoor benodigde uitbestedingen worden beheerst. Tegelijkertijd doorlopen de verschillende maatregelen een eigen proces. Hiermee wordt zoveel mogelijk voorkomen dat mogelijke vertraging in onderzoek voor de vismaatregelen, tot vertraging leidt in de voorbereiding van de verziltingsmaatregelen (of andersom). De activiteiten/scope zijn in het processchema opgenoemen .

Locatie

Huidige fase project: Start van de Planuitwerkingsfase.

Aanbestedingsproces planuitwerking : start Q4 2025 met de opdracht voor het onderzoek t.b.v. de vismaatregelen. De opdracht voor het onderzoek t.b.v. de verziltingsmaatregelen volgt begin 2026.

Aanbestedingsproces voor de realisatie : start Q1 2029.

Totaal bedrag project

10-50 miljoen

Fase uitbesteding

10-50 miljoen

Gevraagd specialisme:

- Verzilting & monitoring van verzilting
- Vis monitoring
-

Specifieke vragen aan de markt:

1. Welke partijen zijn geïnteresseerd in dit project?
2. Is een marktconsultatie voor de vismaatregelen wenselijk?
3. Is een marktconsultatie voor de verziltingsmaatregelen wenselijk?